

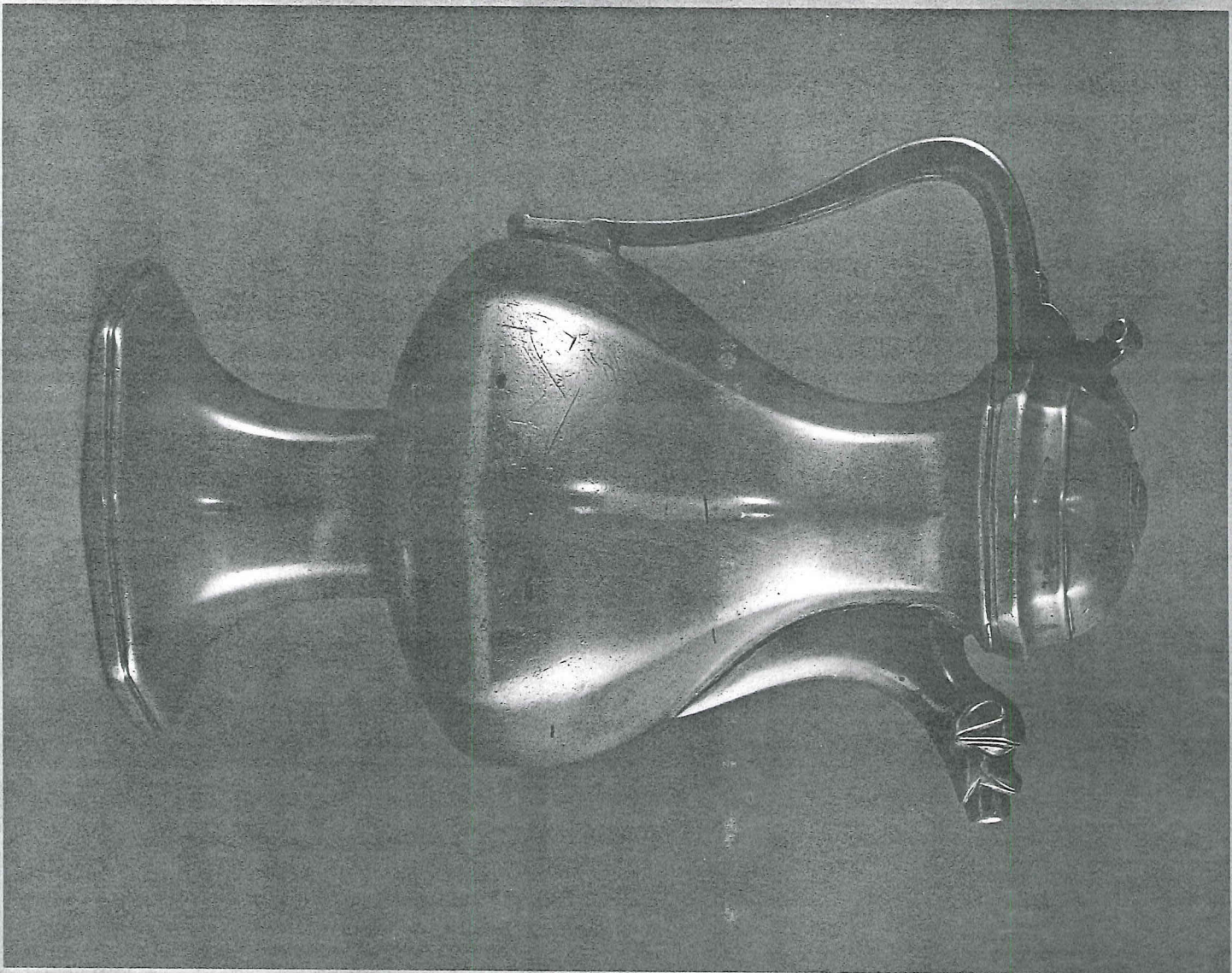
Ba

ABS

ANTIIEK

tijdschrift voor liefhebbers en
kenners van
oude kunst en kunstnijverheid

25
jaar

Vijfentwintigste jaargang no. 10 mei 1991 f 9,50

Museum 'Dit is in Bethlehem', Gorinchem

In 1966-1967 kwam museum 'Dit is in Bethlehem', dat toen nog beheerd werd door de historische vereniging 'Oud Gorcum' in bezit van een tinnen zoutvat uit de eerste helft van de 16e eeuw.

Het is nog steeds het oudst bekende stuk Gorcums tin, voorzien van de Gorcumse keur en een meesterteken

'A'. Het zoutvat bestaat uit een cilindervormig bakje, waarvan de boven- en onderrand verbreed zijn. Het scharnierende deksel draagt een zittend leeuwje als bekroning.

Bijzonder zijn de op het deksel en in de bodem aangebrachte huismerken: een eigendomsteken van een der vroege bezitters van het zoutvat.

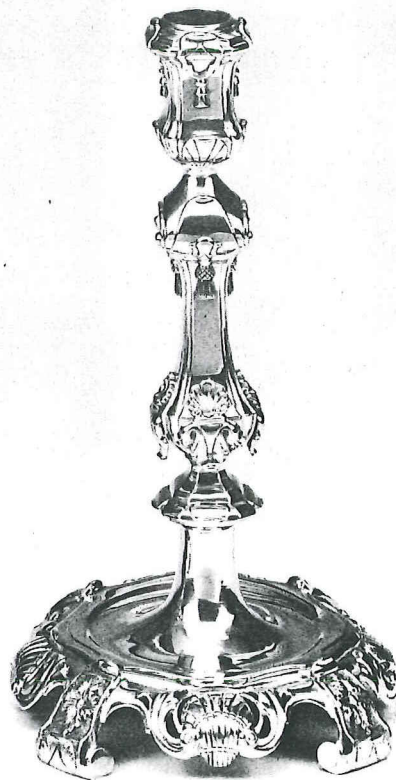
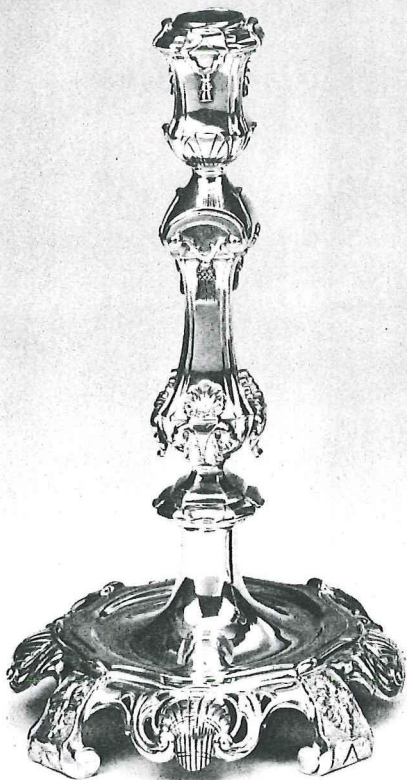
Museum 'Dit is in Bethlehem' heeft een bijzondere band met de tinnegieters die in vroeger eeuwen in Gorinchem werkzaam waren. Het museum, gebouwd in 1566 is gelegen op de hoek van de Tinnegietersteeg en de Gasthuisstraat. Bovendien was het van 1616 tot 1628 eigendom van een tinnegieter, Sander Michielsz.

In de jaren '60 beschikte het museum nog niet over een duidelijk omschreven verzamelbeleid. De collectie werd uitgebreid met een fors aantal voorwerpen, waarvan de relatie tot Gorinchem nu soms moeilijk te achterhalen is. Het zoutvat behoorde tot de belangrijke aanwinsten voor de historische collectie, die betrekking heeft op de geschiedenis van de vestingstad Gorinchem.

De dieven, die in 1979 het Gorcumse museum van veel tinnen voorwerpen beroofden, hebben het weinig opvallende - maar wel bijzondere - zoutvat gelukkig laten staan.

Met name in de achttiende eeuw zijn in Gorinchem veel zilversmeden werkzaam geweest. In de collectie van het museum bevinden zich verschillende fraaie voorbeelden van hun kunnen. In 1991 verwierf het museum een ensemble, bestaande uit twee kandelaars en een houder met snuiter. Ze werden in 1737 vervaardigd door de Gorcumse zilversmid Johan van Ameronge junior, die zijn werk merkte met een tuinvaas.

De in Lodewijk XIV-stijl uitgevoerde set is erg zeldzaam. In Nederland zijn slechts drie van dergelijke combina-

ties bekend. De eerste, gemaakt in de zeventiende eeuw is te vinden in het Amsterdams Historisch Museum, een tweede bevindt zich nog in de handel en de derde is dus sinds kort te vinden in Gorinchem.

Vermoedelijk zijn de kandelaars gemaakt voor gebruik op een toilettafel. Met de snuiter kon men regelmatig

de verbrande pit van de kaarsen afknippen. Voor het stel zal destijds door de vermogende opdrachtgever een fors bedrag zijn neergeteld. Ook het museum, dat beschikt over een fonds voor restauraties en aankopen, moest voor de unieke aanwinst diep in de buidel tasten, evenals de historische vereniging 'Oud Gorcum'.

Dank zij een belangrijke financiële bijdrage van de Vereniging Rembrandt werd 'Oud Gorcum' officieel de nieuwe eigenaresse van het zilver, dat sinds kort in 'Dit is in Bethlehem', te zien is

R. KRESZNER